

14.10.2002

1635/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Jouni Toivola

YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUSASIAKIRJOJEN NÄHTÄVILLÄ PITÄMINEN

1

KANTELU

A arvostelee 8.6.2001 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa Ähtärin kaupungin teknisen osaston ja kaupungin ympäristönsuojelusihteerin B:n menettelyä saastuneen maa-aineksen väliaikaista varastointia varten haetun ympäristöluvan hakemusasiakirjojen nähtävillä pitämistä koskevassa asiassa. Kysymys on kaupungin entiselle maankaatopaikalle varastoiduista maamassoista (n. 1000 m³), jotka ovat peräisin toimintansa lakkauttaneen X Oy:n maaperän kunnostuksesta.

Kantelija oli lukenut paikallisesta lehdestä, että lupahakemusta koskevat asiakirjat olivat nähtävänä kuulutusajan (23.5.-21.6.2001) Ähtärin kaupungin teknisellä osastolla. Kantelijan tiedusteltua asiakirjoja puhelimitse kaupungin hallintojohtajalta 6.6.2001 tämä oli todennut asiakirjojen olevan teknisellä osastolla B:llä ja neuvonut kantelijaa kysymään asiakirjoja tekniseltä osastolta. Kantelija yritti tavoittaa B:tä puhelimitse 7.6.2001 ja 8.6.2001 mutta ei saanut tähän yhteyttä.

Kantelija soitti 8.6.2001 vielä teknisen toimiston toimistosihteerille, jolta hän sai tietää B:n olleen tuolloin asuntomessuilla. Asiakirjat eivät olleet saatavissa myöskään toimistosihteeriltä, koska ne tämän kertoman mukaan olivat B:n hallussa. Kantelijan soitettua toimistosihteerille asiasta uudelleen tämä lupasi tiedottaa asiasta B:lle kirjepullalla, jotta tämä ottaisi yhteyttä kantelijaan seuraavana työpäivänä eli 11.6.2001. Kantelija oli tiedustelujensa yhteydessä kertonut haluavansa asiakirjat tiedokseen mieluiten sähköpostitse.

Kantelija katsoo, että teknisessä virastossa olisi tullut huolehtia siitä, että asiakirjat olisivat olleet saatavissa muiltakin virkamiehiltä kuin vain B:ltä, joka kantelijan havaintojen mukaan liikkui työnsään myös virkapaikan ulkopuolella. Nyt kaikilla kunnan jäsenillä ei käytännössä ollut mahdollisuutta saada asiakirjoja nähtäväkseen. Kantelija epäilee, että tapahtumien taustalla saattaa olla myös kaupungin pyrkimys salailla kyseistä saastunutta maa-ainesta koskevaa asiaa. Kantelijan kertoman mukaan 8.6.2001 oli käytännössä ainoa päivä, jolloin hänellä oli mahdollisuus tutustua asiakirjoihin virka-aikana Ähtärissä. Kantelijan mielestä edellä tarkoitettu ympäristölupahakemuksesta tulisi tiedottaa kuntalaisille vielä uudelleen kuuluttamalla ja asettamalla asiakirjat nähtäväksi.

2

SELVITYS

Ähtärin kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on 16.10.2001 antanut selvityksensä kantelun johdosta. Selvitykseen on liitetty ympäristönsuojelusihteeri B:n 9.10.2001 päivätty selvitys. Kantelija on antanut selvityksiin 20.11.2001 päivätyn vastineen.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Asiakirjoista ilmenee, että Ähtärin kaupunki haki Länsi-Suomen ympäristökeskukselta ympäristölupaa saastuneen maan väliaikaiselle varastoimiselle. Ympäristökeskus julkaisi tiedotuksen vireillä olevasta ympäristölupahakemuksesta Ähtärinjärven Uutisnuotta -nimisessä paikallislehdessä ja kuulutti asiasta Ähtärin kaupungin ilmoitustaululla ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Kokkolan toimipaikan ilmoitustaululla 23.5.-21.6.2001. Hakemusasiakirjat olivat nähtävillä Ähtärin kaupungin teknisellä osastolla ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Kokkolan toimipaikassa.

Kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan selvityksen mukaan kaupungin teknisen osaston henkilöstölle kerrottiin etukäteen, että asiakirjat asetetaan nähtäväksi tekniselle osastolle. Asiakirjat sijoitettiin ympäristönsuojelusihteri B:n työpöydälle, jolla oli muitakin rakennus- ja ympäristölautakunnassa sekä teknisessä lautakunnassa vireillä olleiden asioiden asiakirjoja.

Lautakunta toteaa selvityksessään, että asiakirjojen nähtävilläpito ei ole sidottu yhteen henkilöön, mutta asiakirjojen tarkempi esittely annetaan henkilölle, jonka toimenkuvaan asia liittyy. Viranhaltijat pääsevät toistensa huoneisiin noutamaan asiakirjoja. Ellei asiakirjaa löydy, välitetään tieto esittelytarpeesta asianomaiselle viranhaltijalle. Tässä tapauksessa tieto ympäristölupa-asiakirjojen nähtävillä pitämisestä ei ollut saavuttanut kantelussa tarkoitettua toimistosihteerä. Osastolla oli tuolloin töissä muitakin henkilöitä, jotka lautakunnan selvityksen mukaan eivät kuitenkaan sillä hetkellä olleet kuuloetäisyydellä toimistosihteeristä. Tämän tapahtuman jälkeen ympäristölupa-asiakirjat sijoitettiin nähtäväksi teknisen osaston ilmoitustaululle kuten kaavoitusasioissakin menetellään.

Ympäristönsuojelusihteri B toteaa omassa selvityksessään, että perjantaina 8.6.2001 hän ei ollut työpaikalla. Kun hän maanantaina 11.6.2001 sai tiedon A:n pyynnöstä saada asiakirjat nähtäväkseen sähköisessä muodossa, hän selvitti asiaa Länsi-Suomen ympäristökeskuksen asianomaisen ylitarkastajan kanssa. Kun ilmeni, että asiakirjoja ei ollut saatavissa sähköisessä muodossa, hän otti niistä kopiot ja toimitti ne iltapäivällä henkilökohtaisesti A:lle tämän kotiin. Hän myös ilmoitti etukäteen sähköpostilla A:lle asiakirjojen toimittamisesta. B:n viedessä asiakirjat A oli kotinsa pihalla ja sai asiakirjat henkilökohtaisesti.

3.2

Menettelyn arviointi

Ympäristönsuojelulain 38 §:ssä ja ympäristönsuojeluasetuksen 16 §:ssä tarkoitettu lupahakemuksesta kuuluttaminen ja asiakirjojen nähtävilläpito liittyvät asianosaisten kuulemiseen ja asian vireilläolosta tiedottamiseen. Asianosaisille varataan tällöin tilaisuus esittää muistutuksensa kuulutuksessa mainitun ajan kuluessa. Muille kuin asianosaisille varataan vastaavasti tilaisuus ilmaista mielipiteensä. Asianosaisten kuuleminen ja jokaiselle kuuluva oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ovat tärkeitä perustuslaissa turvattuja, hyvään hallintoon kuuluvia periaatteita.

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella katson, että kantelussa tarkoitettujen asiakirjojen nähtävilläpito Ähtärin kunnan teknisellä osastolla ei ollut kaikilta osin järjestetty asianmukaisesti. Ainakaan 8.6.2001, jolloin A oli niitä teknisestä osastosta tiedustellut, hänelle ei ollut osattu vastata, miten hän käytännössä olisi voinut saada asiakirjat kyseisenä päivänä nähtäväkseen.

Teknisen osaston ja ympäristönsuojelusihteri B:n olisi tullut nyt tapahtunutta paremmin huolehtia siitä, että asiakirjoja tiedustelevilla olisi ollut jokaisena kuulutuksessa mainitun ajanjakson työpäivänä mahdollisuus päästä virka-aikana tutustumaan asiakirjoihin. Asiakirjat olisi alun perin tullut sijoittaa esimerkiksi sellaiseen koko henkilöstön tiedossa olevaan paikkaan, josta asiaa tarkemmin

tuntematonkin viranhaltija olisi voinut ne ilman muuta havaita ja antaa tutustuttavaksi.

Menettelyn moitittavuutta arvioidessani olen kuitenkin ottanut huomioon sen, että B:n saatua tietää A:n tiedustelleen asiakirjoja hän toimitti tälle viivytyksettä kopiot asiakirjoista. Tuossa vaiheessa hän myös siirsi asiakirjat nähtäväksi teknisen osaston ilmoitustaululle. Vaikka teknisen osaston menettely ei kaikilta osin ole ollut asianmukaista, sen ei kuitenkaan ole tässä tapauksessa osoitettu ratkaisevalla tavalla huonontaneen asianosaisten ja muiden asiasta kiinnostuneiden mahdollisuuksia niin halutessaan esittää muistutus tai mielipide asetetun määräajan kuluessa. Asiassa ei ole myöskään ilmennyt aihetta epäillä, että asiakirjoihin tutustumista olisi pyritty tarkoituksellisesti vaikeuttamaan.

Nähtävilläpidon uudelleen järjestämistä koskevan pyynnön johdosta totean lisäksi, että oikeusasiainmiehellä ei ole toimivaltaa antaa viranomaiselle sitovia määräyksiä tämän käsiteltäväksi saatetussa hallintoasiassa.

3.3

Toimenpiteet

Saatan vastaisen varalle Ähtärin kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan ja ympäristönsuojelusihteri B:n tietoon edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen epäasianmukaisesta menettelystä asiakirjojen nähtävilläpidossa. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni Ähtärin rakennus- ja ympäristölautakunnalle sekä ympäristönsuojelusihteri B:lle.

Kantelukirjoituksen liite palautetaan ohessa.